

ŠTATELJI! Prosim, pogledajte na številke poleg naslova za dan, ke Vaša naročnina poteka. V teh časih splošnega pomanjkanja, potrebujete list Vaše. Skušajte imeti naročni.

116 E. 12nd St.
New York 17, N.Y.
630-44-100

GLAS NARODA

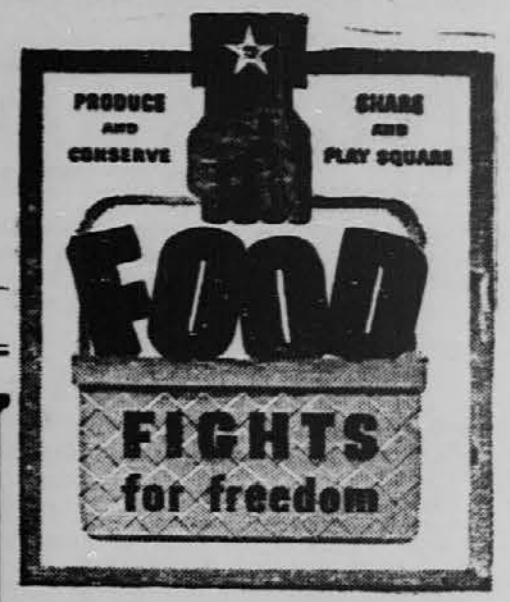
List slovenskih delavcev v Ameriki.

Registered as Second Class Matter September 25th 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 86 — Štev. 86

ME LII. — LETNIK LII.

NEW YORK, TUESDAY, MAY 2, 1944 — TOREK, 2. MAJA, 1944

VOJAŠKI PARNIK POTOPLJEN

Vojni urad je včeraj oznanil, da je sovražnik v Sredozemskem morju potopil ameriški parnik in da je z njim utonilo 498 ameriških častnikov in vojakov. Najbližji sorodniki so bili že obveščeni.

To je že tretja večja ameriška nesreča v tej vojni. Največjo izgubo, ko je bil potopljen parnik z vojniki, je 17. februarja naznanil vojni urad, ki je rekel, da je utonilo okoli 1000 vojakov, ko je bila potopljena neka zavezniška ladja nekje v evropskih vodah. V februarju lanskega leta je utonilo 870 vojakov, marinov in mornarjev na severnem Atlantiku, ko sta bila v štirih dneh potopljena dva tovorna parnika.

Do sedaj je bilo izgubljenih 19 parnikov, ki so vozili ameriške vojake, pa razum v štirih slučajih, so bile izgube primeroma zelo majhne. Med temi štirimi sta dva tovorna parnika, ki sta se potopila v severnem Atlantiku, 14 transportnih parnikov, čijih izgub je naznanil mornariški urad, med njimi parnik President Coolidge, ki se je potopil na južnem Pacifiku v oktobru leta 1942, pa izmed 4500 vojakov so utonili samo štirje in slednji trije parniki, čijih izgub je oznanil vojni urad.

Največ transportnih ladij v ovi sami operaciji je bilo izgubljenih pri vpadu v severno Afriko v novembru 1942, ko je bilo potopljenih pet transportnih parnikov—Tasker H. Bliss, Hugh L. Scott, Edward Rutledge, Joseph Hewes in Leeds-town — toda izgube so bile primeroma majhne, ker so bili parniki že razloženi, ko so bili napadani.

Pred desetimi dnevi je mornariški urad naznanil, da se je lanske jeseni potopil parnik Cape San Juan. Utonilo je 70 vojakov, 1359 pa so jih rešili ena Liberty ladja, en ameriški rušilec in en Pan-American Airways aeroplan.

Alko pomislimo, da so transportni parniki prepeljali čez morje že okoli 3.000.000 vojakov, so izgube potopljenih parnikov zelo nizke.

ZADEVA TVRDKO MONTGOMERY WARD

V sredo preteklega tedna je na odredbo predsednika Roosevelta vojaštvo prevzelo veliko trgovino Montgomery Ward and Co. v Chicagu, ker se je družba branila s svojimi uslužbenci skleniti novo unijsko pogodbo.

Predsednik družbe Sewell Avery se ni hotel ukloniti predsednikovi odredbi in je trdovratno ostal v svojem uradu, trdeč, da vlada nima pravice zaseči trgovskega podjetja. Dva vojaka sta nato Averyja prišla in ga nesla iz urada v dvigalo, ga odpeljala v pričišče, kjer sta ga zopet dvignila in nesla na ulico, kjer sta ga postavila na noge.

Odvetniki družbe so šli takoj na delo in so dosegli, da je sodnik Holley razglasil injuction, nakar je bilo vojaštvo odstranjeno iz prostorov.

Sedaj se pred sodiščem bje boj med vladnimi in Wardovimi odvetniki, če ima zvezna vlada pravico zaseči podjetje. Zvezno vlado zastopa pred sodiščem zvezni generalni pravnik Francis Biddle.

Podpišite vpadi!

Pogreb mornariškega tajnika Fr. Knox-a

Včeraj popoldne je bil z vsemi vojaškimi častniki na narodnem Arlington pokopališču pokopan mornariški tajnik Fr. Knox ob navzočnosti admirala, generalov in državnikov in mnogo drugih ljudi.

Pogreb je bil eden največjih kar jih je videl Washington zadnja leta. Mnogo tisoč ljudi je stalo po ulicah, koder je črni vojaški voz vlekel šest belih konj. Več tisoč ljudi je tudi šlo dolgo pot na pokopališče, da vidijo zadnje mrtvaške obrede.

Za krsto so korakali najvišji mornariški in armadni častniki: ki vojni tajnik Stimson, predsednikova soproga, tajniki raznih departmentov, kongresniki, državni uradniki in diplomatski zastopniki zaveznških držav.

TITOV ODPOSILANSTVO V LONDONU

O jugoslovanskih partizanih ste danes dve važni novice, ena političnega, ena pa vojaškega značaja.

V Londonu je dospela partizanska vojaška misija, katero vodi polkovnik Vladimir Velebit, ki je član najvišjega poveljstva maršala Tita. Iz tega je razvidno, da postajajo vezni med zavezniki in jugoslovansko osvobodilno vojsko vedno tesnejše, zlasti se, ker je bilo včeraj tudi naznanjeno, da bo jugoslovanski zračni oddelek deloval v angleški zračni sili. S tem pa je potisnjena v ozadje tudi trditve jugoslovanske začasne vlade, da predstavlja jugoslovanski narod.

Iz Titovega glavnega stana prihaja poročilo, ki pravi, da je osvobodilna vojska vdrla 10 milj v notranjost Avstrije in sicer proti Beljaku. Sicer so poročila pomanjkljiva, toda ta vdor ima prav gotovo namen razdreti nemške prometne zveze. Neko poročilo tudi omenja boje v okolici Ljubljane ter v Istri blizu Trsta.

Niže na jugu od Bosne do bolgarske meje so Nemci v ofenzivi in nacistični tančini od delki so od Jajca, glavnega stana maršala Tita, oddaljeni samo še tri milje.

Macedonske čete so poglnele v zrak vlak pri Priboju. Oddelek Maceđoncev je tudi uničil elektrarno v Surdulici, odkoder so dobivali električno silo v Vranje.

Angleži bombardirali nemški konvoj

Aeroplani z angleških matičnih ladij so v silnem zneženem viharju od severni norveški obali bombardirali nemški konvoj 9 ladij, so povzročili požar na 8000 tonskem parniku in napadli pristanišče v Bodu.

Štirje parniki so bili zadeti, eden pa je prišel goreti. Ena spremljevalna bojna ladja je bila najbrže potopljena, dve pa sta bili zadeti.

VELIKA POVODENJ OB MISSISSIPPIJU

Velika reka Mississippi je vsled dolgega deževja tako zelo narastla, da je prestopila svoje bregove in preplavila velike pokrajine.

Nad 10.000 vojakov, več sto civilistov in vojnih ujetnikov je včeraj med hudim dežjem skušalo popraviti in ojačiti nasipe ob Mississippiju. Preplavljenih je nad 2.000.000 akrov farmerjske zemlje in nad 6000 družin je bilo pregnanih iz domov.

V St. Louis, Mo. je dosegla voda svoj višek 39 čevljev nad normalno višino. Samo 1. 1844 je stala voda višje, namreč 41 čevljev nad normalo.

PRVI MAJ ...

V Berlinu

Prvi maj v Berlinu je potekel kot vsak drugi dan. Bilo je samo nekaj propagandnih oznanil in razglasov. Delale so samo tovarne, ki izdelujejo orožje.

Vsled hudega zračnega bombardiranja v soboto ponoči, Berlinčani za prvi maj niso bili praznično razpoloženi. Listi sami priznavajo, da je sedanji žalostni položaj v velikem nasprotju z delavskim praznikom drugih let.

Samo vodja nemške delavske fronte dr. Robert Ley je skušal spraviti ljudi v dobro voljo. "Sedaj ne bo novembra iz leta 1918," je rekel.

Demonstracije v Mehiku

Mehiški delavci so včeraj priredili velike majeve demonstracije. Okoli narodne palače je korakalo kakih 250.000 delavcev. V paradi so nosili letake s protesti proti draginji.

Rusi bombardirali Brest-Litovsk

Včeraj je Moskva naznanila, da so ruski aeroplani v nedeljo napadli Brest-Litovsk in povzročili najmanj 20 požarov sredi vlakov, ki so bili po nji osških vojakov. Brest-Litovsk so Nemci zasedli dva dni zatem, ko so vpadli v Rusijo.

Polnočno poročilo pravi, da je bilo ubitih 600 Nemcev, ko so dvakrat skušali zavzeti neko postojanko severno od Jasija. Jugovzhodno od Stanislava pa je nemška bataljon kakih 1000 vojakov pričel napad, pa je bil popolnoma uničen.

Brest-Litovsk je 115 milj vzhodno od Varšave in okoli 80 milj od ruske bojne črte pri Kovelu. Nemci so mesto zavzeli 24. junija, 1942, ko so prekorčili Bug, ki dela mejo med Poljsko in Rusijo.

Na železniški postaji je nastalo 17 požarov in gorelo je več vlakov, ki so vozili vojake, orožje in municijo.

Polnočno poročilo naznanja, da na fronti ni nikake premembe. V nedeljo so Rusi na celi fronti uničili 24 nemških tankov in 43 aeroplanov.

POLOŽAJ V PAVELIČEVI PRESTOLICI

List "Svobodna Jugoslavija", ki ga izdaja jugoslovanska osvobodilna vojska, prinaša poročilo svojega poročevalca, ki piše o Zagrebu naslednje:

"Okoli glavne železniške postaje so bili postavljeni obrambni stolpci iz cimenta. Promet na poulični železnici je bil zaradi pomanjkanja premoga in električnega toka omejen. Po ulicah je mogoče videti vsakovrstne vojake, ki so pogosto pijani. Okna po trgovinah so lepo okrašena, toda trgovine ničesar ne prodajo in če kdo zahteva kak predmet iz izložbene okna, mu trgovci pokaže vladno odredbo, po kateri je prepovedano prodati, kar je izloženo v oknih.

"Mesto živi pod strogimi omejitvami, ki dovoljujejo le 15 dekagramov rženega kruha na dan, pa zadnje tri mesece ga še toliko ni mogoče dobiti. V novembru je bilo mogoče dobiti mleko samo tri dni in še takrat samo za majhne otroke. Na trg je prišlo konjsko meso; zelo težko je dobiti krompir.

"Na trgu je videti sicer le malo živeža, toda črni trg je v bujnem cvetju. Kilogram masla je 2500 do 3000 kun, eno jajce 70 do 80 kun, liter mleka 200 kun, črna moka kilogram 200 do 250 kun, govedina 550, svinjina 1200 kun kilogram.

"Rečni ljudje odnašajo ponoči ograje, hodijo po drva k Savi ali pa v Maksimir. Čevlji so odmerjeni, pa jih sploh ni mogoče dobiti po ceni, ki jo je določila vlada. Na črnem trgu pa jih je mogoče dobiti za 15 tisoč do 20 tisoč kun. Mnogi prodajajo svojo obleko, da si kupijo živež.

Industrija nima ne kuriva, ne surovin. Mnoga podjetja delajo samo po tri dni na teden. Partizanska blokada Zagreba je bila tako uspešna, da so mogli priti na trg samo kmetje iz najbližjih vasi.

Vlada je vpeljala sistem zamenjavanja blaga in tako se more n. pr. zamenjati 100 kilogramov koruze za 5 kilogramov soli, ali en kilogram masla za en kilogram soli."

Kanadski rušilec potopljen

Kanadski rušilec Athabaskan je bil potopljen v Rokavskem prelivu, ko ga je v bitki z nemškimi bojnimi ladjami zadela torpeda nekega nemškega rušileca, ki je tudi prišel goreti in je nasel na francosko obalo. V sredo ponoči je rušilec Athabaskan skupno z angleškimi bojnimi ladjami potopil en nemški rušilec. Nekaj mornarjev Athabaskana je rešil angleški rušilec Haida. Berlinski radio pravi, da so Nemci rešili 85 Kanadčanov.

Seja odbora za vojne begunce v New Yorku

Uredništvu se javlja, da bodo takozvani antifasistični odbor za vojne begunce, priredil dne 10. maja velik banket v hotelu Biltmore v New Yorku. Seja se bo tem povodom vršila v počast in proslavo vseh gerilistov-borcev v okupiranih deželah Evrazije, oziroma obeh največjih azijskih polotokov. Evropa in Istočna Indija.

Bombardiranje laških pristanišč

Včeraj zjutraj so angleški aeroplani bombardirali štiri italijanska pristanišča.

Fronta je razum artilerijskega streljanja primeroma mirna. V nedeljo je bilo v zraku nad 500 leteličih trdnjav, ki so bombardirale železniške postaje v Milanu in Castel Maggiore, tovarne za aeroplane v Milanu in Varese ter letališče v Reggio Emilia. Posebno velika škoda je bila povzročena v Bresso tovarni za aeroplane, ki izdeluje Maechi napadane aeroplane.

Srednji bombniki so bombardirali mostove v Cortoni, Ficulle in Oviato ob Rim-Florence železnici ter v Marsciano ob Perugia-Terni železnici. Izstreljenih je bilo 12 nemških aeroplanov, Amerikanci pa so izgubili pet težkih kombikov.

Angleški bombniki so bombardirali tadjedelnico v Trzinu pri Trstu, La Spezia, Genova in Locarno.

Kupite en "extra" War Bond ta teden!

I. L. O. predvideva pomanjkanje živil po svetu tekom prihodnjih nekaj let

Philadelphia. — Mednarodna delavska organizacija, ki zboraže v tem mestu, je prejšnji teden objavila izjavo izvršnega direktorja Edwarda J. Phelana, ki je dejal, da preti svetu resnična nevarnost pomanjkanja živeža za dobo, ki bo sledila zaključku vojne.

Široki predeli evropske zemlje bodo vsled vojne uničeni, je dejal Phelan, kar bo imelo za posledico široko pomanjkanje živeža na kontinentu. Če lo Nemčija sama ne bo mogla pridelati zadostnega živeža. Njen načrt, da spremeni južnovzhodno Evropo v žitnico je pokvarila sedanja ruska kampanja, ki je Nemcem preprečila izvedenje tozadnega programa v Ukrajini in drugih predelih, ki so jih upali Nemci za vselej obdržati pod svojo oblastjo in zemljo obdelovati z evropskimi sužnji.

Japonska je v pogledu živeža skušala postati kolikor mogoče samostojna in je tudi na zavzetih otočjih uvedla korake, ki naj bi zagotovili prebivalstvu zadostno količino živine brez uvoza od zunaj. Tudi svojo lažjo industrijo je Japonska porazdelila po otočjih, da je tako Japonska dežela sama središče teže industrije, dočim so njej pripadna ozemlja, ter ona, ki jih je zavojevala tekom vojne, odvisna za tekoče domače potrebe od svoje lastne industrije. S tem je olajšano za državo breme prehrane prebivalstva, kakor tudi breme zalaganja civilnega prebivalstva s potrebščninami za vsakdanje življenje.

V Siciliji se je že pojavilo pomanjkanje živeža, enako v južni Italiji ter v Afriki in v osvobojenih predelih Rusije. Z ladjami ni mogoče dovažati zadostnega živeža, ker so ladje potrebne za prevoz drugega

3000 AEROPLANOV NAD UTRDBAMI V FRANCIJI

Ponedeljkovo poročilo: Okoli 3000 zaveznških aeroplanov, med katerimi je bilo okoli 1000 ameriških bombnikov, katere so spremljali napadali aeroplani, je napadlo nemške vpadne naprave v Franciji, angleški bombniki pa so v nedeljo zvečer leteli čez Rokavski preliv ter so nadaljevali svojo ofenzivo 17. zaporedni dan.

Ameriki bombniki so ob bellem dnevu bombardirali obrežne utrdbne in železniške proge v Franciji, angleški bombniki pa so odleteli nad Nemčijo.

Zavezniki so izgubili en težak bombnik in štiri napadalne aeroplane. Uničenih pa je bilo 25 nemških aeroplanov.

Včeraj so težki ameriški in angleški bombniki nadaljevali svojo vpadno ofenzivo. Leteče trdnjave so dopoldne bombardirale nemške obrambe okoli Pas-de-Calais, popoldne pa železnice v Franciji in Belgiji.

JUGOSLOVANI V ANGLEŠKI

ZRAČNI SILI

Kot pravi poročilo iz Kaira, je prišlo med angleškim vojaškim poveljstvom in maršalom Titom do sporazuma, po katerem bo partizanska zračna sila sodelovala z angleško zračno silo.

Tozadevno poročilo se glasi:

"Posebna jugoslovanska skupina bo sestavljena, ki bo sodelovala v ogradju angleške zračne sile. Osobje je že izbral maršal Tito. Sprejeti bodo tudi jugoslovanski prostovoljci iz drugih virov, ako bodo sposobni. Da bo to delo bolj učinkovito, določa ta sporazum, da se bo skupina spojinila z angleškimi prostovoljci zračne sile za čas vojne ali pa za dobo, ki bo pozneje določena s skupnim dogovorom."

Sporazum sta v Kairi podpisala zračni maršal sir Keith Park in Titov šef zračne sile polkovnik Pire.

Jugoslovanski letalci se bodo vežbali na Osrednjem iztoku, kjer angleški častniki vežbajo že več sto jugoslovancev, ki so prišli pred enim mesecem, v uporabi tankov, oklopnih avtomobilov in transportnih vozil.

Angleži potopili 22 ladij

Angleška admiraliteta naznanja, da so angleške podmornice v Sredozemskem morju potopile 22 sovražnih trgovskih parnikov, poškodovale pa so jih sedem.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation)
Frank Schickelgruber, President; Ignaz Hudec, Treasurer; Joseph Lupsha, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
215 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

51st Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.

Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.

ZA CELO LETO VELJA LIST ZA ZDRUŽENE DRŽAVE IN KANADO:
\$7.—; ZA POL LETA \$3.50; ZA ČETRT LETA \$2.—.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno, nedelje in praznikov.

"GLAS NARODA", 215 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.
Telephone: CHelsea 8-1242

VLADANJE NEMČIJE PO VOJNI

Mednarodni odbor, sestavljen iz predstavnikov osmih zamejnih evropskih vlad in francoskega narodnega osvobodilnega odbora, je izdal drastičen načrt za gospodarski in finančni razorožitev Nemčije. In kot poroča United Press, je ta načrt sestavljen tako, da Nemčija ne bo nikdar več mogla prijeti kakršne vojne.

Predstavniki Holandske, Belgije, Norveške, Luksemburške, Jugoslovanske, Poljske, Čehoslovaške in Grške sedaj še enkrat predložijo izdelani načrt, ki bo v kratkem predložen vladam Združenih držav, Anglije in Rusije. Ta načrt bo vključen v pogodbo za premirje "velikih treh".

Po določilih tega načrta bodo zavezniški imeli moč vetirati sklepe nemškega rajstaga (parlament) in drugih nemških postavodajnih oblasti, ako bodo kršili razoroževalne določbe. In temu se bo morala Nemčija pokoriti.

Najbolj drastičen pa je zahteva, da se bo morala Nemčija odpovedati vsem svojim lastninam in investicijam v tujih deželah in bodo vse to prevzeli zavezniški narodi.

V načrtu so naslednji gospodarski nasveti ali predlogi:

1. Nemčiji mora biti vzeta vsa vojna industrija.
2. Opišene ali omejene morajo biti mešane industrije, kot tovarne za orodje ali kemikalije, ki bi jih bilo lahko preusmeriti iz mira v vojno.

3. Omejene morajo biti nemške sintetične in plastične industrije.

Odbor sedaj razpravlja tudi finančne zadeve Nemčije in da se Nemčija ne bi mogla več oborožiti, bodo morali zavezniški natančno nadzirati nemške davke, notranja posojila in tuje kredite. Načrt predlaga zavezniško nadzorstvo nad naslednjimi nemškimi dohodki:

1. Nadzorstvo nad nemškimi državnimi in občinskimi izdatki; 2. Nadzorstvo nad vsemi javnimi in finančnimi dohodki, vključno davke, carinske prejemke in druge dohodke; 3. Nadzorstvo nad javnim dolgom.

Vsi proračuni in razprave o njih bodo morale biti objavljene.

Po načrtu bodo zavezniški tudi nadzirali dolgodobne nemške javne kredite in posebno kratkodobne kredite, ki so bili deni vojnim industrijam.

Izdajanje bonov in obveznic bo pod strogo zavezniško kontrolo. Na drugi strani pa bodo zavezniški podpirali javne hranilnice in druge kooperativne bančne zavode.

Finančni izvedenci zamejskih vlad posebno poudarjajo, da je treba zločiti vse vse zveze velikih nemških trgovskih bank in težkih industrij, da bo mogoče popolnoma kontrolirati vse nemsko finančno stanje.

Zavezniški bodo nadzirali nemško državno banko in vse druge banke, kakor tudi pet najmočnejših nemških privatnih bank.

morajo biti vstavljena inozemska posojila in krediti Nemčiji, pod nadzorstvom zavezniškov. Načrt pa nikakor ne zahteva, da morajo biti vstavljena inozemska posojila in krediti Nemčiji, toda zavezniški bodo imeli oblast vetirati vsako posojilo, ki bi mogoče šlo za kako novo oborožitev Nemčije.

BERLIN O IZDAJSTVU

Turcija je prenehala Nemčiji pošiljati krom. In Nemčija se zaradi tega nad Turčijo huduje. Najbrže pa se ne huduje toliko zaradi izgube dragocene kovine, ki jo je že plačala, kot pa zaradi tega, ker jo je Turčija izdala, na katero se je toliko zanašala. Uradni Berlin se ni pokazal svojega ogorčenja nad tem "izdajstvom", pač pa svojih čustev ni mogel prikriti nek nemški častnik, ki je rekel, da je Turčija prelomila pogodbo. Govoril je po radio in njegov glas se je tresel in poslušalec je mogel v njegovih očeh videti solze.

Toda poglejmo, kako je Hitler držal svojo besedo!

"Nemčija uide nčesar, česar tudi sama ni pripravljena dati drugim," je rekel Hitler. "Vojna bi bila blaznost. Edini nas namen je zagotoviti svetovni mir. . . Niti najmanj ne mislimo vstopiti v kakšno deželo. . . Ne želimo zatirati ali zaslužiti drugih narodov. . . Prežeti smo brezpogojne želje, da pripevašmo čim več za ohranitev mira na svetu. . . Ne zahtevamo nič drugega kot Sudetsko. . . Ne maramo anektirati Avstrije. . . Nemoi in Poljaki morajo živeti v slogi. . . Vsem našim soedom jamčimo nedotakljivost njihove zemlje."

Vse to je obljubil in zagotavljal Hitler od leta 1933. Sedaj pa je Turčija izdajalka, ker Nemčiji uide več dajati krom. Ach, du Lieber! Kako nevaličen je svet!

Vi lahko začenjate kupovati Vojne Hranilne Bonde s tem, da kupujete snauke za le 10 centov.

DA SE NE POZABI

Listi "Ameriška Domovina", "Amerikanski Slovenec" in "Obzor", so polni Rev. Ambrožičeve kraljeve propagande. V ozadju mu pomagata Rev. Gabrovšek in velikodušni in radodarni ambasador K. Fotič.

Oče Bernard Ambrožič se je potrudil, da je pozdravil kralja, ko je bil na obisku v Ameriki! Tako je tudi on govoril v poteku slavnosti kraljevega rojstnega dneva dne 6. sept. 1942 v katoliški cerkvi sv. Cile v New Yorku. Njegov govor je bil o čuti hvalečnosti do kraljeve vlade. Rekel je: "In taka vez je brez dvoma kralj Peter II. ki ni morda le kralj Srbov, ali kralj Hrvatov, ali kralj Slovencev, ampak je in ostane kralj Jugoslavije."

Tega staljša napram kralju do danes se ni spremenil. S takim očetom Bernardom Ambrožičem imamo opravka danes.

Po uradnem poročilu Jugoslovanskega Informacijskega Centra dne 28. julija 1942, je operacijam v Sloveniji povzročal preizkušeni starešina, general Draža Mihajlovič. Razdiral je prometne zveze, pota, železniške proge, vodovodne cevi, in samotne mostove. Danes so tega krivi komunistični partizani. Tako trdi pravilni in nezmotljivi oče Ambrožič.

Isti čas je ljubljanski škof Rožman poročal v pastirskem pismu, da je duhovništvo bilo pregnano iz 148 župnij, da je 14 cerkvenih domov zaprtih, njihovih članov izgnani, in da je zavod sv. Vida, glavna slovenska srednja šola, v kateri je stanovalo 600 dijakov in članov učiteljskega osebja, prevojen v koncentracijsko taborišče.

V letošnjem letu je škof Rožman izdal drugo pastirsko pismo, in je obsodil partizane in dejal, da je komunizem največja nesreča za slovenski narod. Ob istem času je prisostvoval vstoličenju slovenskega kvizlinga, generala Rupnika. Ameriška Domovina ga je oprostila tega dejanja takole:

"Ako bi škof Rožman ne bil storil svoje višjepastirske dolžnosti, bi ga obojaki nič manj njegovi politični in verski nasprotniki narodno zavednih krogov v Sloveniji, kakor bi ga obojaki njegovi lastni verniki, zavedni katoličani in ob enem narodnjaki."

Očetje Ambrožič, Jager in Slaje mu sledijo; častni kanonik ljubljanske škofije, Rev. John J. O'Neil, je tudi z njimi.

Toda vsi škofje niso istega mnenja. V slovenskih časopisih smo čitali meseca novembra 1942 tudi tole novico, katero je izdal minister Snov v JIC:

"Jesip Srebrnič, katoliški škof na otoku Riku, ki se nahaja v Dalmaciji, zasedeni od Italijanov, je poslal 14. junija pismo Luigi Maglionu, sekretarju v Vatikanu, v katerem protestira proti grozodejstvu Italijanov napram civilnemu hrvaškemu prebivalstvu Dalmarije in Primorja."

On je storil svojo pastirsko dolžnost.

Meseca oktobra istega leta smo čitali poročilo s sledečim naslovom: "Pritožba treh škofov zaradi fašističnih zverstev v Sloveniji." Poročilo se glasi: "Celo goriški nadškof, ki je dobro znan radi svojih patriotičnih govorov in prid znanje Italije, je začel uvidevati, kako fašisti dejansko izvajajo svojo oblast. Podpisal je na prvem mestu dokument o fašističnih brutalnostih v Sloveniji, katerega sta podpisala tudi tržaški škof-koadjutor in reški škof."

Pismo je bilo poslano in naslovljeno Mussoliniju in prepri-

si pisma in poslanice so bili poslani tudi papežu.

Storili so svojo krščansko pastirsko dolžnost.

Še meseca avgusta istega leta je JIC poročal slovenskim listom tole novico:

"Miron Nikič, menih iz zapadne Jugoslavije je vstopil v guerilske oddelke in poziva narod, da naj se združi v borbi proti sovražniku. Velika nagrada je bila razpisana na glavo menih Nikiča, ki ni samo govoril, temveč na čelu skupine 10 pravoslavnih svečnikov postal guerilski vođa. — Brat je mlo koje vere bio" je izjavil Nikič, pozivajoč Hrvate, Srbe in Muslimane, da naj stopijo v vrste junaških guerilskih bojnikov."

Besedo "guerileci" je takrat rabil JIC za partizane.

Avgusta meseca istega leta je JIC zelo rad poročal novice, katere so prišle od radio postaje "Svobodna Jugoslavija". Takrat novice niso bile komunistične. Naslov poročila je bil sledeč: "Jugoslovanski guerileci upostavljajo službo božjo v osvebojenih selih". Konec poročila se glasi: "Služba božja se je zopet začela v osvebojenih mestih in vseh. Vsi kot eno celo leto so bile cerkve skoro povsod zaprte in vsi pravoslavni svečniki pomorjeni od zasedbenih čet, predvsem pa od vstašev."

"Svečniki guerilske in prostovoljne vojske imajo mnogo dela, kajti številni otroci, rojeni v teku zadnjih 16 mesecev niso bili niti krščeni. Ljudstvo pozdravlja svoje duhovnike s solzami v očeh. Komaj verjamejo svojim lastnim očem, ko vidijo koliko svečnikov se nahaja v vrstah guerilskih bojnikov."

"Oddelki prve skupine slovenskih guerilecev so, kakor smo že poročali, zasedli Tržič in so rati namerovali v smeri na Jesenice in zasedli to industrijsko mesto, ki leži na avstrijski meji."

To je dovolj očitiden dokaz, da je duhovščina pri guerilcih, danes lahko rečemo: pri partizanih.

V istem času je Slovenija dobila kvizlinga, generala F. Rupnika, doma iz Idrije, poročnega z Rusinjo. Jugoslov. Informacijski Center poroča takole:

"Z namenom in v upanju da se ustvari nesložnost med prebivalstvom, so si Lahi poskali kvizlingovec in ga našli v osebi generala F. Rupnika, ki so ga postavili za ljubljanskega župana."

"S posebnim poudarkom se tudi oznanjajo v ljubljanskem časopisu različne ukrepe svoje strahovlade, vključno streljanje talcev. Po zadnjih številkah je bilo glasom laških poročil na ta način ustreljenih 23 talcev v mesecu maju, 54 v juniju in 18 v prvi polovici avgusta."

General Rupnik je bil kvizling pri Italijanih, ostal je kvizling pri Nemcih, a škof Rožman je bil pri njegovem ustoličenju. Partizani, katere slovenka izdajica in kvizling imenuje komuniste, so krivi vsega zla, strahovlade in pobijanja. Očetje Ambrožič, Jager, Slaje in O'Neil ponavljajo za Rupnikom: komunisti!

Zavezniški: Amerika, Anglija in Rusija jim pravijo Osvobodilna fronta in partizani.

Kdo ima prav? Zavezniški! Amerika, Anglija in Rusija, katere so poslale v Jugoslavijo svoje preiskovalne odbore ali komisije, katere gotovo niso prinesle lažnjiva poročila.

Milan Medvešek,

član publicističnega odbora št. 39 SANŠA.

VOLILCI V BARBERTON,

POZOR!

Dne 7. maja ob 7 zvečer bode seja našega Ameriško Slovenskega Državlanskega Kluba v dvorani društva "Domovina", sklicana v glavnem zavoljo primarnih volitev, katere se bodo vršile dne 9. maja.

Letošnje primarne volitve bodo posebno važne za nas Slovence v naši državi Ohio, zaradi kandidature našega rojaka Frank Lauscheja za guvernerja na demokratiški listi.

Velika večina slovenskih volilcev v Barbertonu in okolici je že vključena v našem klubu, vendar pa imamo še precej naših odrasle mladine volilne starosti, katere še ni pri nas. Starejše članstvo se prosi, da naj jih opozorijo na sejo in na volitve, ker noben Slovenec naj ne bi zanemaril iti na volišče ter tam voliti za Lauscheja, ter mu tako pomagati postati naš prihodnji guverner in obenem prvi slovenski guverner v zgodovini Združenih držav, kar bi seveda bilo našemu narodu v zelo veliko čast.

Da je Lausche splošno priljubljen pri vsi publiki, kaže tudi dejstvo, da se je v našem mestu ustanovil po v politiki vodilnih osebah Lausche-for-Governor klub, kateri bo sklical shod nekaj dni pred volitvami, kar bo poročano v našem lokalnem listu in na katerega bo najbrž prišel kandidat.

Za Ameriško Slovenski državljanski klub.
Frank Surdel, blag.

Velikanski otok Madagascar v Indijskem oceanu, je izredno bogat vsakovrstne rude. Toda sedaj se rudarstvo tam kaj ni razvilo, kajti glasom nedavne objave našega državnega oddelka za trgovino tamkaj obratuje le par grafiških rudokopov.

NAŠI ZASTOPNIKI

California: San Francisco, Jacob Laushin*
Colorado: Pueblo, Peter Culig
Walsenburg, M. J. Bajuk*
Indiana: Indianapolis, Fr. Markich
Illinois: Chicago, Joseph Bevič*
Chicago, J. Fabian (Chicago, Cicero in Illinois)
Joliet, Jennie Bambich
La Salle, J. Spelch
Mascoutah, Martin Dolenc
North Chicago in Waukegan, Math Wursch
Michigan: Detroit, L. Plankar*
Minnesota: Chisholm, J. Lukancich
Ely, Jos. J. Peshel
John Tercan, Ely, Minn.
Evelth, Louis Gouze
Gilbert, Louis Vossel
Montana: Roundup, M. M. Pantun
Nebraska: Omaha, P. Broderick
New York: Gowanda, Karl Struhsa*
Little Falls, Frank Maske*
Worcester, Peter Rodo*
Ohio: Barberton, Frank Troha*
Cleveland, Anton Bohak (Charles Kurlinger*, Jacob Resnik
Girard, Anton Nagode
Lorain, Louis Balant, John Kumše
Youngstown, Anton Kikelj
Oregon: Oregon City, J. Koblar
Pennsylvania: Bessemer, John Jevnikar
Conemaugh, J. Brezovec*
Coverdale in okolica, Jos. Paternel
Export, Louis Supancic*
Farrell, Jerry Okorn
Forest City, Math Kamin*, Frank Blodnikar
Greensburg, Frank Novak
Homer City, Joseph Kerin
Imperial, Venice Palcich
Johnstown, John Polantz*
Krayn, Ant. Tauzelj
Luzerne, Frank Balloch
Midway, John Zusi*
Pittsburgh in okolica, Philip Progar
Steelton, A. Eren
Turtle Creek, Fr. Schiffrer*
West Newton, Joseph Jovan
Wisconsin: Milwaukee, West Allis, Frank Skok*
Sheboygan, Anton Kolar
Wyoming: Rock Springs, Louis Truhcar*
Diamondville, Joe Rolich
(Zastopniki, ki imajo poleg imena še upravljen obiskati tudi druge naselbine v njih okraju, kjer je kaj naših rojakov naseljenih.)
Vsak zastopnik izda potrdilo za svojo, katere je prejel. Zastopnike tople priporočamo.—Uprava "Glas Naroda"

RAZGLEDNIK

Schickelgruber in Hirohito

Medtem ko je prišla naša javnost že davno do prepričanja, da se mora po vojni, Adolfa Schickelgruberja, znanega Hitlerja, obesiti kar na najvišja vešala, se za Hirohito nihče ne zveni, dočim piše naše časopise o njem dokaj uljudno. Radio London celo javlja, da so vse opazke o japonskem cesarju tako pri nas, kakor tudi v Angliji, nekako spoštljive kakovosti.

To dejstvo je dokaj zanimivo in sirša javnost nikakor ne more razumeti čemu se dela taka razlika med dvema lopovama, ki sta naša istovrstno sovražnika, kajti japonska barbarstva niso prav nič manjša kakor ona nemških barbarov.

Toda, ako uvažujemo dejstvo, da bo Schickelgruber po vojni za vedno zginol iz javnosti, o stala bo Japonska dinastija še vedno na "prestolu", in bo kolikor koli koristila sedanjim zavezniškim. Hitler in njegovi pomočniki bodo seveda vselvi zano z njegovimi kvizlingi in tako se bo zgodilo tudi z volji niponske vojaške stranke. Toda mikado Hirohito, spada v povsem drugačno kategorijo, kajti on ni le posvetni vladar Nipona, temveč tudi nekak papež in božji namestnik za vse pravovernne pripadnike milijone shinto-vere.

Japonci verujejo namreč, da je Mikado pravi in direktni potomec boginje sonca, in da ni le vladar "po božji mišlosti", temveč nekatere vrste "božji sin". Ta vera je pri Japoncih tako ukoreninjena, da mnogo fanatičnih vernikov izvrši samomor, kadar mikado umrje in sicer iz enostavnega razloga, da zamorejo z njim zaeno odpotovati v "nebesa".

Po vojni bo treba japonsko ljudstvo nekoliko podučiti in reformirati v njihovem verskem prepričanju — in potem ni izključeno, da bo Mikado povedel svoje ljudstvo na pravo pot mednarodnega naziranja.

Zgodovinski dnevi v aprilu

V aprilu, l. 1638, je bilo ustanovljeno mesto New Haven, Conn.

SPISANA V ANGLEŠČINI

VRTNARSTVO . . . SADIJEREJSTVO . . . POLJEDELSTVO

The Garden ENCYCLOPEDIA

Cena knjige: \$3.50

V LIČNI IN TRPEŽNI PLATNENI VEZAVI

Skoro 1400 strani — 750 Slik

Popolni voditelj za vaš vojni vrt.

Popolna vsaka beseda, vsaka stran, vsaka slika — mnogo NOVE snovi novih ilustracij!

EDINA VRTNARSKA ENCIKLOPEDIJA ZA DOMAČO POTREBO! Nie visokih besed — vse je jasno, razločno, uporabno.

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO. 216 West 18th Street New York 11, N. Y.

V aprilu, l. 1862, je bil razdejan prekop, ki je vodil preko močvirja Dismal, v Virgini.

V aprilu, 1890, so zaprli v New Yorku staroznani Castle Garden, in preselili doslej nemške urade na Ellis Island.

V aprilu, l. 1431, je bila "Devica Orleanska," oziroma Joan d' Arc, pronajdena krivim bogokletstva.

V aprilu, l. 1861, so tekoni državljanske vojne čete iz Missourija zasedle arzenal Zedinjenih držav v Liberty, Mo, in tudi arzenal v Harper's Ferry, W. Va.

V aprilu, l. 1644, so Američani (Indijanci) pobili 300 evropskih priseljencev v Virgini. Domačine je vodil glavni Opechamecanough.

V aprilu, l. 1835, so otvorili prvo železnico med Brooklynom, N. Y. in Jamaica, L. L., N. Y.

V aprilu, l. 1934 so poslali prvo brzojavko iz New Yorka krog zemlje; brzojavka je dospela nazaj v New York po 3 minutah in 46 sekundah.

V aprilu, l. 1796 so uprizorili v New Yorku prvo domačo ameriško opero "The Archers, or the Mountaineers of Switzerland"; opero je uspel Benjamin Carr, dočim je libretto spisal William Dunlap.

V aprilu, l. 1898 je naša republika napovedala vojno Španiji.

V aprilu, l. 1906 je bil potres v San Francisco, Cal. Potres je razdeljal dve tretjini mesta, in nekako 4000 ljudi je bilo ubitih. Škoda je bilo približno \$300,000,000.

V aprilu, l. 1775 je Paul Revere jездil iz Charlestown, Mass., v Lexington, Mass., kjer je revolucionarjem javil, da se bližajo angleške čete iz Bostona, Mass.

DRŽAVLJANSKI PRIROČNIK

Knjižica daje poljudna navodila, kako postati ameriški državljan (V slovenščini) Cena 50 centov

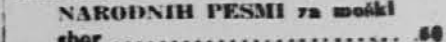
Dobite pri Knjigarni Slovenic Publishing Co., 216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

Združeni narodi potrebujejo več odvišni živež, ki ga je mogoče pridelati v Ameriki. . . Vsak lahko nekoliko pomaga, ako mu je mogoče letos obdelati VICTORY VRT. Pripravite se za to delo že sedaj!

Tukaj je v eni sami knjigi VSE, KAR VAM JE TREBA VEDETI O TEM—KAR ŽELITE PRIDELATI! 10,000 članov vam podrobo poljski vse o vrtinarstvu, o saditvi in sejanju, o gojenju in škrobi vrta. Najnovejša pa je VRTNARSTVO BREZ ZEMLJE; nova metoda za mlčevanje škodljivcev, gojenje divjih rastlin, nove sestavine evretila — Abecedno kazalo vam pove takoj, kar želite. Prirejeno za vsako posebej v Združenih državah, za vsako zemljo in vsako sezono.

To knjigo je uredil E. L. D. SEYMOUR, B. S. A., poznana oseba v vrtinarstvu, ki ga cenijo vrtnarski izvedenci.

(Konec.)

New York 11, N. Y.

Prepričajte se!

Slovenic Publishing Co.
216 West 18th St., New York

PROKLETA

Spisal EMILE RICHEBOURG
Is francoščine prestavil J. L.

(25)

"Saj vam ne branimo, da se zagovarjate, če vam delamo krivico. Poročite, kaj ste naredili, zapustivši mlin!"

"Ne morem — ne morem!" zakriči, sklence roki krčevito, tiseče si pred glavo.

"Zmerom stara pesen!" nadaljuje preiskovalni sodnik. "Bomo videli, ali ostanete pri svojem obžalovanju vrednem sistemu do konca. Jaz ne morem reči, ali je treba žrtve oropati; to ve Bog in vi. Pa — Jean Renaud, pokažite nam podplat svojih čevljev!"

Renaud uloga, vzdignivši desno nogo. "Vidite, gospoda moja," reče sodnik, "širok podplat, ovčan z železnimi žebli. Nu tedaj, Jean Renaud, vi ste prišli žrtve in jo, korakajoč, potegnili nekaj korakov nazaj na mesto, kje je umrla!"

Nesrečnik zopet povese glavo. Potem se hipoma vzravna; zdelo se je, da hoče nekaj povedati; pa kmalu zopet miren osedi.

"Jean Renaud," prične preiskovalni sodnik iznova. "Ob kateri uri ste prišli v Civry?"

"Danet zjutraj ob šestih," odgovori.

"To je vendar enkrat odgovor in sicer pravi. Pa iz Fleminga v Civry je sčasoma uro hoda. Kje ste torej ostali ostali del noči?"

Novo molčanje od Jean Renaudove strani.

"Seveda, tega zopet ne morete povedati, Jean Renaud! Ob eni uri popolnoma, menda dve uri po činu, ste bili v St. Iru. Tega ne morete tajiti, kajti videli so vas, spoznali so vas!" — Ta izjava je Renauda uničila.

Preiskovalni sodnik nadaljuje: "Zlezi ste v gostilno gospoda Bertauxa."

Jean Renaud prične drhteti.

"Bodisi da ste vzeli ključ iz žepa umorjenčevega, ali bodisi da je le ta tičal v vratih, vi ste prišli v sobo umorjenčeve. Porabili ste tri žepčke, da ste užgali luč, te smo našli na tleh — evo jih! Jean Renaud, česa ste tam iskali?"

"Nič ne vedo," si misli Renaud sam pri sebi, in zdelo se je, kakor da pričena prosteje dihati.

"Nu, Jean Renaud," nadaljuje preiskovalni sodnik. "Odgovorite, stojte pred sodiščem, pokažite malo poguma!"

"O, poguma mi ne manjka," reče.

"Tedaj nam povejte, čemu ste vdrl v sobo umorjenega?" Obtožene molči. Preiskovalni sodnik izgubi potrpljenje ter zakriči:

"Ali ste bili v St. Iru, danes ponoči ob eni ali ne?"

"Bil sem tam!"

"In vi se branite povedati zakaj?"

"Moj Bog, milostljivi gospod," reče Jean Renaud žalostno, "če ne odgovarjam, godi se to, kakor sem vam že povedal, ker ne morem!"

Uradnik se ujezi; grize se v ustnici, vstane in zamrmra: "To je najtrdovalnejši malopridnik, ki sem ga kdaj videl!" Zeno reče osorno: "Pokažite nam svoje srajčne rokave."

Jean Renaud stegne obe roki.

Zdaj so lahko vsi videli na desnem rokavu več krvnih madežev.

V istini, je bilo že dovolj dokazov proti ubogemu volčjemu ubijalcu, da ni bilo treba novega, ki sam na sebi ne bi nič pomenjal, ker ima lahko kdo par krvnih madežev na svojih oblacihih, ne da bi zato moral biti zločinec. Pa pravica ne izpregleda ničesar, ona se posluži najmanjših podrobnosti.

"To kri je očitno umorjenčeva," reče preiskovalni sodnik. Drugi so bili ene in iste misli.

Preiskovalni sodnik stegne roko proti sobi, ki je v njej bil mrtvec ter reče stražmojstru:

"Odprite vrata!"

Potem se obrne k Jean Renaudu:

"Stopite tu notri," mu veli.

Volčji ubijalec stopi. Uradniki mu slede. Na znamenite potegne stražmojster z njega sukno, ki je pokrivalo umorjenca. Jean Renaud pogleda v umorjenčev obraz, ki ga je svetilka preživo obsvetljevala.

Ne da bi se stresnil, kakor so mislili, stopi Jean Renaud k mizi ter globoko žalosten opazuje nekaj časa mlado, lepo obličje mrtveca. Solze mu stopijo v oči. "Ti mrlič, ki ga ne poznam," reče Jean Renaud sam sebi, "ali si z mano zadovoljen? Kolikor je bilo v moji moči, sem izpolnil tvojo zadnjo voljo ter varoval skrivnost." Z rokvom svoje bluze si potegne preko oči ter se slisali, kako je dahnil: "Ubogi mladi mož!" Potem v mislih dostavi: "Uboga Lucila!"

Če je preiskovalni sodnik načunal na to, da bi pogled na mrtveca Jean Renauda stresnil, potem se je jako motil. Nasprotno pogled na umorjenca mu je dal novo energijo in čutil se je močnejšega.

"Jean Renaud, ali se še zmerom obotavljate odgovoriti?" povpraša uradnik.

"Da, milostivi gospod," odgovori Renaud.

Sodnik udari z nogo ob tla, ter zakriči:

"Žandarji, peljite tega človeka zopet v ječo!"

Tjakaj mu prinese večerjo. Bil je lačen in žejen. Ob deseti uri mu vele stopiti na voz, ki ga je imel peljati v St. Iru. Zandar sede poleg njega, oba druga ga spremljata. Ostali del noči prebije v žandarski kasarni; a drugi dan ga odpeljejo v Vesoul, kamor pride opoldne. Tam ga zenejo v mestno ječo ter ga zapro v celico.

Navzočnost generalnega prokuratorja in preiskovalnega sodnika ni ostala neznana na pristavi seullonski.

Jacques Mellier ju je čakal ves dan v svoji sobi, samokres v roki držeč, da bi si v danes slučajno poslal kroglo v glavo. Ob šesti uri izve, da so prijeli Renauda, zoper katerega so baje strašni dokazi.

(Nadaljevanje prihodnjik.)

KAKŠNA NAJ BO JUGOSLAVIJA?

Piše Matija Corel, Brooklyn, N. Y.

Vsaka stvar v naravi je zgrajena iz gotovih snovi in vsak predmet, pa naj si bode iz kakršne koli snovi, se razlikuje po sestavi in po svojih, kateri predmete izoblikujejo. Čim boljše so snovi in čim spretnjeji so mojstri, tem ličnejši in modernejši so njihovi izdelani predmeti.

Država je predmet; državljan pa so snovi, in njih voditelji so tisti mojstri ki izoblikujejo državo. Zato vsaka država je prav tako, kakršni so značaj državljanov ter mojstri, ki so jo izoblikovali.

Ako pogledamo po širokem svetu, pronajdemo, da ima skoro vsaka država drugi vladni sistem. Sicer so si vladne forme v nekaterih ozirih podobne, ampak razlike obstojijo. Pa ne samo med vladnimi sistemi, ampak v državi sami se značaji državljanov razlikujejo, kajti vzgoja in razmere pod katerimi živijo državljanji, učinkujejo na razvoj, ki povzroča razlike. In prav v Jugoslaviji so značaj državljanov njihova kultura, podnebje in narodna šega tako različne, da bodo mogli biti mojstri v resnici umetniki, ki bodo zgradili novo Jugoslavijo.

Ako se podamo na pot od tam, kjer se začne Makedonija, skozi staro Srbijo, notri v Banat ali preko Bosne in Hercegovine na Hrvaško, a v Dalmacijo, notri do skrajnega kotička Istrije in preko naše Slovenije, pronašli bomo, da so gospodarske razmere, njih značaji ali narodni čuti daleč narazen. Duša Srba ali Makedonca je daleč od Slovenca. Pa ne samo, da so razlike med Srbi, Slovenci in Hrvati, ampak med Hrvati samimi, kakor tudi Slovenci se razlikujemo med seboj. Duša Hrvata iz Hrvaške, Slavonije se razlikuje od Dalmatince ali Hrvata iz Istre; in različna je duša Kranjca od Primorca ali Štajercera.

Vzemi vlak iz Ljubljane na Gorenjsko ali pa na Dolenjsko in zapazili boste razliko. Proti Gorenjski veje bolj trdovratni duh, dočim prevladuje doli proti Beli Krajini, Kočevju in Novemu mestu bolj mehka slovanska narava. Ravno tako ako se vozite iz Ljubljane proti Mariboru ali proti Trstu. Proti Mariboru je tevtovski duh, dočim prevladuje doli proti Trstu. Torej niti Slovenci sami nismo enostavnega značaja. In ravno tako Hrvati iz Slavonije se razlikujejo od Dalmatince ali Istriance; zato čisto naravno je, da je razlika med Srhom in Slovenem večja.

Na vse to je vplivala vzgoja, vera in politični nazor; so učin kovač, da so se naše duševne razlike spremenile. Srbi so bili čez 300 let pod turškim vplivom, pa njih je učinkovala vzhodna civilizacija. Slovenci pa smo bili čez 600 let podvrženi zapadni civilizaciji. Tam od juga se nam je vsiljevala rimska romanska kultura, od zapada in severa pa germanizacija dočim nas je od vzhoda obsevala jutranja slovanska zarja.

Slovenci kakor Hrvati smo bili narodno razcepljeni; naša vzgoja ni bila prvotna, ker nismo imeli prave domovine. Zato se nismo nikdar zavedli tiste iskrene domovinske svobode. Kot rojeni Avstrijci, vzgojeni v ponižnosti, smo se začeli zavedati šele, ko smo došli, da nismo enakopravni državljanji in seveda se nam je začela tudi ohlajevati tista vnetja avstrijske domovinske ljubezen. Začeli smo stremeti po svobodni državi šele, ko smo spoznali, da je naša kulturna izobrazba teptana pod tujo nadvlado.

Večina pa se ni zavedala in se ni mogla otresti tistega av-

strijskega patriotizma, zato niso nikdar postali pravi jugoslovanski rodoljubi. Sicer se je pod Jugoslavijo kulturna izobrazba nemoteno razvijala, ampak vzgoja, da bi postali zavedni državljanji z dalekosežnimi vpogledi, je odpovedala zato, ker državni sistem ni slonel na resnicoljubni podlagi in pa vzgojevalna doba v primeru s preteklostjo je bila zelo kratka.

Ljubezen do domovine je zaklad, skrit v človeški duši, ki se vznemlja potom vzgoje. Naša vera in naša literatura je tisti čimtelj, ki lahko vzgoji dobre državljanje, ampak vzgoja mora biti tudi podprta z zdravim gospodarskim nazorom. Tega pa ni bilo; ne zdrave vzgoje, niti dobrega gospodarskega načrta.

Naša vzgoja je bila že od nekdaj zakrknjena. Na Kranjskem smo imeli farško frama-zonsko borbo. Medtem ko sta se v sredi Slovenije klerikalna liberalna literatura med seboj vničevali, je pa na Koroškem in Štajerskem nemškutarstvo z dobro podprtim gospodarskim pritiskom izpodirvalo slovensko. Na Štajerskem so bili Nemci tako drzni, da so tiskali slovenske časopise v nemškem duhu. Vsaj Ptujski "Štajerci" je bil list tiskan v slovenski, dočim je razširjal sledove slovenske civilizacije.

Boljšje je bilo na Primorskem. Medtem, ko so se na Kranjskem in Štajerskem farško vničevali, so se Primorski Slovenci narodno udeleževati. Literarna vzgoja je bila tam boljša. Vsaj Tržaška "Edinost" pod vodstvom Ribarja je gojila samo eno slovensko misel; in zato se danes Primorski Slovenci nadkraljujejo Kranjce, dočim je Kranjce se danes precej farški, so Primorski Slovenci zavedni Jugoslovani.

Pa ne samo Primorski Slovenci, ampak celo istrijanski Hrvati so bili popolnoma pod italijanskim vplivom. Imeli so laške Sole, prisiljeni so bili tiskati svojo literaturo v laškem jeziku ravno tako kot je tiskano tukaj v Ameriki v angleščini. Ampak kljub temu jih laščina ni zasenčila. Poitalijančili so se sicer v jeziku, laški govorijo in na več krajih Istre na videz izgleda, kakor daje Istra laška, pa ni. Njihova duša je ostala zvesta majki Slaviji.

Današnja borbena doba to seveda izpremenila značaje. Tista tevtovski in tisti avstrijsko-rimski kult se bo prelevil v pravo jugoslovansko dušo; iz tiste ponižne zakrknjenosti, ko nas niso drugega učili, kot ljubiti nam neznane svetnike in ubogati avstrijske zajedalce narodne zavesti, bo vzhajala nova doba svobode, podprta z zdravim gospodarskim razvojem in duševno slovansko vzgojo.

Pri Srbih je bila narodna vzgoja bolj vzbujena kot pa pri Slovencih. Dasi pod turškim vplivom, so imeli za seboj boljše zgodovino. Njihove narodne pesmi so jih spominjale na njihovo davno slavo; za seboj so imeli borbeno junaksko dobo, ki jih je spominjala in jim rodila v duši junake, sinove slave. Tudi pri Hrvatih je bila narodna zavest bolj podžgana kot pa pri Slovencih, kajti Slovenci na skrajnem zapadu nismo imeli priške se nikoli razviti v svojo lastno državo, v kateri bi se podkrepila narodna zavest. Popolnoma pod germanskim vplivom ni prišla naša duša nikoli do tiste prave, svobodne, narodne zavesti. Naša zgodovina nam ni zabeležila tistih herojskih junakov, s katerimi bi se mogli ponašati na slavo pretekle zgodovine; kajti vsi

naši slovenski fantje so žrtvovali kri za tuje vladarje, zato tisti junaki niso zapisani z zlatimi črkami v zgodovini slovenskega naroda.

Naši junaki so bili naši pesniki in skladatelji. Ti so nam vsadili v našo dušo narodno zavest. Naše gore in planine, tam po dolinah, kadar zadoni naša slovenska narodna pesem — v nji so skriti naši junaki, spojeni z našo dušo in narodno grudo. Kadar zapoje slovenska pesem taktat je poživila naša narodna duša in taktat se vznemlja narodni čuti tudi v najbolj zakrknjeni slovenski duši.

Slovenski vojskovodja in borbeni junake nam je rodila šele Jugoslavija. Šele današnji partizani, ti so naši zgodovinski junaki. To so sinovi junajske domovine. Šele današnja doba bo zabeležena z junajsko zgodovino borecev borbeno Jugoslavije.

Ampak kaj pomeni borba in koliko je vreden patriotizem brez zdravega gospodarskega sistema? Ako povojna doba ne najde resnicoljubne poti do zdravega razvoja, so vsi junajski čini brez pomena. Videli smo, kaj se je delalo v Rusiji, v Jugoslaviji in pa tudi v Nemčiji in v Italiji. Celih 20 let niso bili v stani v Jugoslaviji urediti vzorno moderno državo. V Italiji se je pojavil fašizem, v Nemčiji nacizem. V Rusiji pa so v borbi, ki je bila ena izmed najbolj nazadnjaških držav, ustvarili moderno upravo.

Ali veste kaj je to? Fašizem, komunistem ali pa demokraciji? Tako piše katoliški list: "Fašizem je tam, kjer ima politična stranka, ki je na vladi, monopol nad vso državo nad življenjem in premoženjem državljanov in kjer ni nikogar ki bi mogel, ali ki bi si upal temu ugovarjati."

"Danes poznamo štir velike države, kjer je doma fašizem

to se pravi kjer državljani nimajo nobene besede in nobenih pravic, kjer ima vlada prvo in zadnjo besedo, kjer ni volitev ne državnih poslancev, niti izvoljenih predstojnikov vlade ali pa če so volitve, so postavljene samo ene vrste kandidature, ki jih ukaže voliti diktator. Te štiri države so: Italija ki še ni osvobodena, Nemčija, Japonska in Rusija.

"Edina razlika med temi državami je ta, da ima v vsaki državi fašizem drugačno barvo: v Italiji se drži originalne barve, v Nemčiji je nacizem, na Japonskem je fašistični militarizem in v Rusiji je komunizem. To so štirje bratje, rojeni vsi od enega očeta — Karl Marxa v Nemčiji."

(Nadaljevanje prihodnjik.)

VSI ne moremo iti na bojišče se vojskovati proti sovražniku osebne svobode; — VSAK pa lahko pomaga pobiti sovražnika, ako kupuje WAR BONDE in ZNAM-KE redno.

NOVA IZDAJA Hammondov SVETOVNI ATLAS

V njem najdete zemljevide vsega sveta, ki so tako potrebni, da morate slediti našim poročilom.

Zemljevidi so v barvah.
Cena 50 centov

Naročite pri: "G L A S U NARODA", 216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

"Danes poznamo štir velike države, kjer je doma fašizem

DELO DOBITA:

Točaj (bartender) in natakarica, Slovenca ali Hrvata, Stalno delo. Dobra plača. Vprašajte pri lastniku: JOHN ČEKADA, 124-10th Avenue, (med 17 in 18 cesto, New York City) (Telefon: Watkins 9-9790)

Z I V I IZVIRI

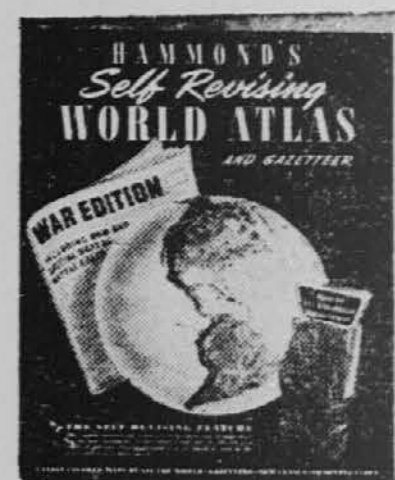
Spisal IVAN MATIČIČ

Knjiga je svojevrsten pojav v slovenski književnosti, kajti v nji je v 13 dolgih poglavjih opisanih 13 rodov slovenskega naroda od davnih početkov v starem slovanstvu do današnjega dne.

13 poglavij — 413 strani
Lično v platnu vezana.

Cena \$2

KNJIGARNA
SLOVENIC PUBL.
COMPANY
216 W. 18th Street
New York 11

KNJIGARNA Slovenic Publishing Company 216 West 18th Street New York City

Razprodaja KNJIG

po 50 centov komad.

IZDALA SPLOŠNA KNJIŽNICA

1 Domače živali

Spisal Damir Felzel

2 Kreutzerjeva sonata

Spisal L. N. Tolstoj

3 Andrej Ternovec

Spisal Ivan Albrecht

6 Preganjanje indijanskih misijonarjev

Spisal Josip Spillman

8 Pravljice

Zapisal H. Majar

10 Dedek je pravil

Spisal Julij Slapšak

12 Frank Baron Trenk

Po raznih virih napisal Gjuro Pandurić

13 Pariški zlatar

Poslovenil Silvester K.

18 Mladim srcem

Drugi zvezek. Zbirka za slovensko mladino. Spisal Kaver Meško

19 Tokraj in onkraj Sotle

Spisal Fridolin Zolna

22 Balade in romance

Spisal A. Aškerc

23 Zbrani spisi za mladino

Spisal Engelbert Gangl

24 Andersonove pripovedke za mladino

Priredila Uta

14 Pravljice in pripovedke za mladino

Spisal Silvester Košutnik

15 Suneški invalid

Spisal Silvester Košutnik

17 Vojnimir ali poganstvo in krst

Spisal Josip Ogrinec

25 Duhovni boj

(Izdala družba sv. Mohorja)

L. Skupoll

26 Denar

Dr. Karl Englis — Poslovenil Dr. Albin Ogris

I G R E

28 Magda

(Igra) — Alojzij Remec

29 Peterčkove poslednje sanje

(Igra) — Pavel Golin

30 Potopljeni zvon

(Igra) — Gerhart Hauptmann

31 Revizor

(Igra) — Nikolaj Vasiljevič

32 Spodobni ljudje

(Igra) — L. Lipovec

33 Črne maske

(Igra) — L. Andrejev

34 Antingone

(Igra) — Poslovenil C. Golar

Edini vojni bond, za katerega vam bo žal, je oni, ki ga niste kupili!

36 Sveti Just

(Igra) — Spisal dr. F. Petronio

37 Fabiola in Neža

(Igra) — Poslovenil J. Podbevšek

38 Tončkove sanje na Miklav-žev večer

(Igra) — J. Erbežnikin F. Rojč

Podprite napad! — Kupujte bonde Vojnega posojila. Ker je zaloga teh knjig zelo omejena, je pri naročilu priporočljivo omesti več zbir, da nam bo na ta način mogoče vsakega zadovoljiti.